

ETIKK

Berit Daae Hustad om fotografering og taushetsplikt.

Berit Daae Hustad, er leder av Rådet for sykepleieetikk.

Taushetsplikt i hele

Mange studenter tar bilder av ansatte og pasienter i forbindelse med studieopphold i utlandet. Det er viktig å huske på at som sykepleierstudent gjelder taushetsplikten uansett hvor man er i verden.

I løpet av de siste årene har vi flere ganger tatt opp bruk av mobiltelefon i arbeidssammenheng i denne spalten. Som oftest har det vært uheldige situasjoner, men mobiltelefonen er i noen sammenhenger et godt hjelpemiddel. Den må brukes med varsomhet og ettertenksomhet. I hjemmetjenesten brukes den blant annet for å gi beskjed til pasienter om forsinkelser og annet. I tillegg brukes den som oppslagsverk for medikamenter og prosedyrer. Da blir den benyttet som kvalitetssikring av arbeidet.

utbytte de har hatt av oppholdet.

I henvendelsen kom det fram at mange studenter tok bilder av ansatte og andre personer, pasienter og barn i nærområdet der de oppholdt seg. Det kunne også være fødende pasienter og pasienter på helsestasjoner eller i andre situasjoner som de kom i kontakt med.

Mange studenter legger mye arbeid i rapporten, og bildene brukes for å underbygge tekst og for visuelt å gi et bedre inntrykk av utenlandsoppholdet. Rapportene med bilder blir ofte lagt

benytte. Plagiat av tekst eller bilder som er gjort til sitt eget, kan oppfattes som fusk.

Autonomi

I vår vestlige del av verden er autonomi en viktig del av menneskesynet. Det er viktig i vår kultur, for å sikre rettigheter og selvbestemmelse. Det å respektere et annet menneskes autonomi, selvråderett, selvbestemmelsesrett og individualitet tas som en selvfølge i vår del av verden.

Det at mennesket har sine rettigheter og sine plikter gjør at det kan stilles til ansvar for sine handlinger. Det er det som er selve årsaken til at mennesket kan gis en grunnleggende selvbestemmelse, og er forutsetningen for at det kan gjøres moralsk ansvarlig.

«Bildene brukes for å underbygge tekst og for visuelt å gi et bedre inntrykk av utenlandsoppholdet.»

Likevel er det viktig at man har et reflektert forhold til hva man bruker telefonen til.

Rådet fikk for en tid tilbake en henvendelse, der spørsmålet var bruk av mobiltelefon-kamera i arbeidssammenheng. Kan man ta bilder av ulike pasientrelasjoner og situasjoner på eget kamera/mobiltelefon? Henvendelsen var i forbindelse med studenters utenlandsopphold. Høyskole- og universitetsstudenter kan ta deler av sitt studium i utlandet. Oppholdet avsluttes med en rapport der studenten beskriver studieoppholdet både faglig og sosialt og hvilket

ut på skolens hjemmesider slik at andre kan få se hva utenlandsoppholdet går ut på. Rådet for sykepleieetikk fikk da spørsmål om det var lov til å bruke bilder av personer eller pasienter uten samtykke fra dem det gjelder?

Referanser

Alle sykepleierstudenter lærer viktigheten av å oppgi sine kilder i alle skriftlige innleveringer. All data som benyttes, enten det er tekst, diagrammer eller bilder, skal refereres til i literaturlisten eller eventuelt få samtykke til å

Frivillig informert samtykke

Hvem har samtykkekompetanse? Myndige personer har samtykke, med mindre de har fysiske eller psykiske forstyrrelser, senil demens eller psykiske utviklingshemming, slik at de ikke er i stand til å forstå hva samtykket omfatter. Samtykke kan bortfalle helt eller delvis. Foreldre eller andre med foreldreansvar har rett til å samtykke for personer som ikke er myndige. Fra 12 års alder skal barnet få si sin mening og det skal legges økende vekt på hva barnet mener

verden

ut fra alder og modenhet. Slik opparbeider man full samtykkekompetanse når man er myndig.

Yrkesetiske retningslinjer § 2.4 sier at: «Sykepleieren fremmer pasientens mulighet til å ta selvstendige avgjørelser ved å gi tilstrekkelig, tilpasset informasjon og forsikre seg om at informasjonen er forstått.»

Taushetsplikt

Taushetsplikten er en lovpålagt plikt til å sørge for at opplysninger man har om en person ikke meddeles eller på annen måte kommer andre til kunnskap om personlige forhold. Helsepersonelloven § 21 sier at: «Helsepersonell skal hindre at andre får adgang eller kjennskap til opplysninger om folks legems- eller sykdomsforhold eller andre personlige forhold som de får vite om i egenskap av å være helsepersonell». Som sykepleierstudent gjelder taushetsplikten uansett hvor i verden man måtte befinne seg.

Yrkesetiske retningslinjer for sykepleiere § 2.6 sier at: «Sykepleieren ivaretar pasientens rett til vern om fortrolige opplysninger».

Hvordan kan man da forsvare at bilder av pasienter og pårørende blir brukt ukritisk i reisebrev, rapporter og annet?

Hvordan vil du ivareta dette? ■■■